

Huvudman

Österåkersbygdens friskoleförening
Organisationsnummer 802450-9500
osterakersbygdensfriskola@gmail.com

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Österåkersbygdens friskola med Österåkersbygdens friskoleförening som huvudman i Vingåkers kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 22 februari 2023

Beslutet i korthet

Skolinspektionens uppföljning av det tidigare vitesbeslutet för Österåkersbygdens friskola visar att det fortfarande finns allvarliga brister inom centrala delar av skolans verksamhet. Det handlar bland annat om att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid i flera ämnen. Det handlar också om att skolan inte arbetar enligt skollagen med att tidigt identifiera elever som kan vara i behov av stödinsatser, utreda de elever som av olika anledningar befaras att inte nå målen för utbildningen och fatta nödvändiga beslut därav. Bristerna inom dessa områden uppmärksammades redan i samband med det tidigare vitesbeslutet och Skolinspektionen anser att det är särskilt allvarligt att dessa brister nu fått fortgå under en längre tid. Samtidigt visar tillsynen att flera av de tidigare påtalade bristerna inte längre kvarstår. Det gäller bland annat att undervisningen ska utgå från syfte och centralt innehåll i kursplanerna samt skolans arbete för att utreda frånvaro och främja elevernas trygghet och studiero.

Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa de kvarstående påtalade bristerna. Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet förenas därför med vite.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Österåkersbygdens friskoleförening att vid vite av 200 000 kronor senast **tisdag den 20 februari 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder och avhjälpt påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Österåkersbygdens friskoleförening ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid och extra studietid

1. Se till att eleverna i årskurs 1-3 ges undervisning i matematik och teknik samt de naturorienterade ämnena i den omfattning som anges i timplanen. Detsamma gäller för eleverna i årskurs 4-6 i ämnena svenska, moderna språk samt de samhälls- och naturorienterade ämnena. Undervisningen ska omfatta den garanterade undervisningstiden för respektive ämne under låg- och mellanstadiet, om inte avvikelser är beslutade genom beslut om anpassad studiegång eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur elevernas undervisningstid i samtliga ämnen har fördelats och schemalagts samt under vilken tidsperiod som detta är aktuellt. (3 kap. 12 §, 10 kap. 4 och 5 §§ skollagen samt 9 kap. 3 och 4 a §§ och bilaga 1 skolförordningen [2011:185].)
2. Se till att de elever i årskurs 4-6 som är beroende av skolskjuts ges förutsättningar att delta på den extra studietiden om minst två timmar per vecka. Av huvudmannens redovisning ska det framgå när och hur den extra studietiden erbjuds och anordnas samt på vilket sätt hänsyn tagits för att möjliggöra för elever som är i behov av skolskjuts att delta i den extra studietiden. (10 kap. 5 a § skollagen)

Garanti för tidiga stödinsatser

3. Se till att lärarna under höstterminen 2023 i årskurs 1 använder det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling i ämnet svenska och svenska som andraspråk och att lärarna vid avstämningstillfället utgår från avstämning A, B eller C i bedömningsstödet. Dokumentation avseende när bedömningsstödet genomförts höstterminen 2023 samt när bedömningsstödet planeras att genomföras vårterminen 2024 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (9 kap. 22 b §

skolförordningen, samt 2-3 §§ Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2016:66] om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan.)

4. Se till att lärarna under höstterminen 2023 i årskurs 1 använder det nationella bedömningsstödet i taluppfattning i ämnet matematik och att lärarna börjar på mellannivån för varje elev. Dokumentation avseende när bedömningsstödet genomförts höstterminen 2023 samt när bedömningsstödet planeras att genomföras vårterminen 2024 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (9 kap. 22 b § skolförordningen, samt 4-5 §§ Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2016:66] om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan.)

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

5. Se till att en utredning om särskilt stöd genomförs för varje elev som anmälts befaras inte nå betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om samråd med elevhälsan bedöms som uppenbart obehövt ska det av huvudmannens redovisning framgå skälen till detta. Rektorn ska dokumentera vilka elever som anmälts under höstterminen 2023 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
6. Se till att rektorn, efter varje utredning om särskilt stöd, fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska, för varje utredning om särskilt stöd som avslutas före den 1 februari 2024, dokumentera vilket beslut rektorn fattade. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
7. Se till att det i individuella beslut om anpassad studiegång framgår de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen samt motivering för sådana avvikelser. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med ett avidentifierat beslut om anpassad studiegång som är fattat innan redovisningsdatumet. (3 kap. 12 § skollagen)

Bedömning

8. Se till att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ges om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i de ämnen eleven får undervisning i. (10 kap. 13 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning utifrån syfte och centralt innehåll, frånvaro, extra anpassningar samt anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd, trygghet och studiero, betygssättning, tillgång till elevhälsa samt ägar- och ledningsprövning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:7231) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Österåkersbygdens friskola med Österåkersbygdens friskoleförening som huvudman i Vingåkers kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning, frånvaro, garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram, förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero, åtgärdande arbete mot kränkande behandling, tillgång till elevhälsa samt betygssättning och bedömning.

Skolinspektionen har den 22 februari 2023 beslutat att förelägga Österåkersbygdens friskoleförening att vid vite av 300 000 kr senast den 16 juni 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister inom samtliga tillsynade områden.

Österåkersbygdens friskoleförening har den 15 juni 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i beslutet den 22 februari 2023 och genomfört en ägar- och ledningsprövning samt prövning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Inom ramen för uppföljningen har Skolinspektionen genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även huvudmannens redovisning och annan dokumentation granskats bl.a. skriftliga individuella utvecklingsplaner, underlag rörande garantin för tidiga stödinsatser, utredningar av eventuellt behov av särskilt stöd samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Österåkersbygdens friskoleförening har följt föreläggandet och påtalade brister har avhjälpats.

Frågan om utdömande av vite med anledning av föregående föreläggande (dnr SI 2022:7231 med beslutsdatum den 22 februari 2023) prövas i särskild ordning.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Garanterad undervisningstid och extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanterad undervisningstid

Skolinspektionen har tagit del av skolans timplan för läsåret 2023/24 och schemana för samtliga årskurser samma läsår i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Justeringar av scheman har skett efter tillsynsbesöket varefter nya scheman lämnats in till Skolinspektionen. Undervisningstiden enligt de senast ingivna schemana stämmer inte överens med den ingivna timplanen. Baserat på vad som framgår av schemana ges eleverna mindre undervisningstid i vissa ämnen jämfört med skolans timplan och även i relation till den minsta garanterade undervisningstiden enligt skolförordningen.

Enligt schemana för årskurserna 1-3 har eleverna 396 undervisningstimmar i matematik, medan eleverna enligt bilaga till skolförordningen är garanterade en minsta en undervisningstid om 420 timmar. Undervisningstiden i teknik är enligt schemana 36 timmar, att jämföra med kravet på 47 timmar i skolförordningen. Motsvarande timantal för de naturorienterande ämnena är 140 och 143. Enligt schemana för årskurserna 4-6 är antalet undervisningstimmar i svenska sammantaget 512 timmar, medan eleverna enligt skolförordningen är garanterade en minsta undervisningstid om 520 timmar i mellanstadiet. För de samhällsorienterande ämnena är motsvarande antalet undervisningstimmar 320 respektive 333 och för de naturorienterande ämnena ges 183 undervisningstimmar jämfört med 193 timmar enligt skolförordningen. Även avseende ämnet moderna språk framgår av de scheman som getts in till Skolinspektionen att eleverna på mellanstadiet ges för lite undervisningstid. Enligt Skolinspektionens beräkningar ges eleverna 45 undervisningstimmar jämfört med 48 timmar enligt skolförordningen.

Av intervju med elever, lärare och rektorn framgår att det sker en morgonsamling på måndag morgon där allmän information förmedlas till samtliga elever på skolan. Uppgifterna om längden på dessa samlingar varierar beroende på intervjugrupp, men uppges vara mellan 10-30 minuter per tillfälle. Morgonsamlingen framgår inte av ingivna scheman, utan sker under ordinarie undervisningstid för det ämnet som är schemalagt för respektive klass. Vidare framkommer att det vid ett par tillfällen har genomförts redovisningar på fredagar där skolans alla elever samlas i aulan och redovisar arbeten från diverse olika ämnen. Redovisningstiden har inte varit schemalagd som redovisningstid utan som undervisning i specifika ämnen för eleverna.

Av lektionsobservationer samt intervju med elever, lärare och rektorn framgår att nollbyten mellan lektioner medför att undervisningstid går förlorad då eleverna behöver en kortare rast om ungefär 5-10 minuter mellan lektionsbytena.

Skolinspektionen har i sina beräkningar av den garanterade undervisningstiden inte tagit hänsyn till skolan att skolan vid inledningen av höstterminen hade nollbyten mellan lektioner, regelbundna morgonsamlingar samt redovisningar eftersom rektorn har meddelat att morgonsamlingar samt redovisningar ska upphöra och har inkommit med nya scheman med raster mellan merparten av lektionerna.

Extra studietid

Den extra studietiden är schemalagd på onsdagar mellan 13:00 och 15:10 för årskurserna 4 och 5, och mellan 13:30-14:30 på måndagar samt 14:10-15:10 på onsdagar för årskurs 6. Lärarna uppges under intervju att undervisningen behöver avslutas 13:45 för de elever som ska hinna med skolskjutsen. Enligt rektorn går skolskjutsen 14:10, vilket enligt rektorn innebär att elever som vill delta på den extra studietiden måste ordna transport själva. Av intervju med rektor framgår att det är ytterst få elever som deltar på den extra studietiden.

Rättslig reglering

Garanterad undervisningstid

Av skollagen framgår vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta och att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar (10 kap. 4 § och 5 § 1 stycket skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen). Möjligheter att för enskilda elever besluta om avsteg från undervisningstid genom anpassad studiegång eller prioriterad timplan regleras i 3 kap. 12 § skollagen och 9 kap. 4 a § skolförordningen.

I förarbetena till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har

koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (Prop. 2016/17:143, s. 17 och 19.)

Extra studietid

Av skollagen framgår att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §. (10 kap. 5 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen avseende extra studietid framgår bland annat följande. Det bör inte göras någon begränsning av vilka elever i de aktuella årskurserna som ska erbjudas extra studietid. Studietiden kan gynna alla elever, oavsett kunskapsnivå, genom att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Studietiden kan därmed bidra till att skapa en mer jämlik skola.

Det bör vara frivilligt för elever att delta i verksamheten, vilket bör framgå av lagen eftersom detta skiljer sig åt jämfört med vad som i huvudsak gäller för övrig undervisning i grundskolan. Huvudmän och skolor bör arbeta för att särskilt motivera de elever som har störst behov av att delta i studietiden. Det grundläggande syftet att höja kunskapsresultaten och bidra till ökad likvärdighet, särskilt i fråga om att kompensera för elevers olika förutsättningar, lägger ett särskilt ansvar på huvudmän och skolor i arbetet med att uppmuntra till deltagande. (prop. 2021/22:111 s. 19)

Vidare framgår av förarbetena att kommuner under vissa förutsättningar är skyldiga att erbjuda elever kostnadsfri skolskjuts. Detta bör gälla även för elever som deltar i extra studietid. Regeringen är mån om att elever inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid för att de har en lång resväg till skolan. Vid planering av studietiden behöver hänsyn därför tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts. (prop. 2021/22:111 s. 20)

Skolinspektionens bedömning

Garanterad undervisningstid

Skolinspektionen bedömer att eleverna i flera ämnen inte får sin garanterade undervisningstid. Utredningen visar att skolans timplan visserligen stämmer överens med den lagstadgade garanterade undervisningstiden i samtliga ämnen. Timplanen stämmer dock inte överens med den utlagda undervisningstiden enligt schema. Det medför att eleverna i flera ämnen inte får den undervisningstid som de har rätt till enligt författningarna. Eleverna i årskurs 1-3 ges för lite undervisningstid i matematik, teknik samt de naturorienterande ämnena och eleverna i årskurs 4-6 ges för lite undervisningstid i svenska, moderna språk samt de samhälls- och naturorienterande ämnena.

Skolinspektionens bedömning av vilka ämnen eleverna får för lite undervisningstid i baseras på beräkningar utifrån ingivna scheman. Som framgår av Skolinspektionens utredning har skolan under början av höstterminen genomfört morgonsamlingar och redovisningstid som inte varit knutet till något specifikt ämne på tid som varit schemalagd för undervisning i vissa ämnen. Detta innebär att elever sannolika har gått miste om mer undervisningstid än vad som framgått av ingivna scheman.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att skolan regelbundet genomförde morgonsamlingar varje måndag och redovisningar en del fredagar trots att Skolinspektionen i sitt tidigare beslut i ärendet påtalat att redovisningarna utgjorde en brist kopplad till den garanterade undervisningstiden. Att detta fortgått framkom inte av inlämnade scheman, och inte heller på frågan om inlämnade scheman stämmer, utan uppmärksammades genom elevernas utsagor. Eftersom rektor efter Skolinspektionens besök, inkommit med information om att morgonsamlingarna och redovisningstiden inte längre ska genomföras anses detta i sig inte utgöra en brist kopplad till den garanterade undervisningstiden. Däremot uppfattar Skolinspektionen skolans agerande i den här delen som ett sätt att försöka undanhålla myndigheten relevant information.

Extra studietid

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans erbjudande av extra studietid. Av utredningen framgår att samtliga elever på mellanstadiet erbjuds extra studietid. Studietiden är dock förlagd på ett sådant sätt att elever som har skolskjuts inte kan delta i den extra studietiden om de ska åka skolskjuts hem utan tvingas ordna egen transport.

Enligt förarbetena till den aktuella bestämmelsen är en viktig del med den extra studietiden att den görs tillgänglig för alla för att möjliggöra för varje elev att nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Ett särskilt ansvar ligger på huvudmän och skolor att uppmuntra till deltagande. Ett led i det är att säkerställa att även elever som är beroende av skolskjuts har möjlighet att delta i den extra studietiden.

Av intervju med rektor framgår att några hänsyn inte tagits till elever med skolskjuts när schemaläggning av den extra studietiden har skett och möjligheterna att anpassa skolskjutsen för elever har inte heller undersökts. Skolinspektionen anser därför att nödvändiga åtgärder inte har vidtagits för att i realiteten erbjuda berörda elever som är i behov av skolskjuts extra studietid.

Delar av garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Användning av bedömningsstöd

Av intervju med rektorn framgår att delar av bedömningsstöden för årskurs 1 i matematik och svenska inte genomfördes vårterminen 2023. I intervjun

framkommer att den dåvarande läraren i matematik varken hade vilja eller förmåga att genomföra bedömningsstödet, vilket ledde till att rektorn blev tvungen att försöka genomföra detta istället. Eftersom rektorn samtidigt ansvarade för bedömningsstödet i svenska, uppger rektorn att hon inte hann med att genomföra bedömningsstöden i något ämne. Enligt rektorn så får eleverna nu istället genomföra Skolverkets bedömningsstöd i svenska för årskurs 2.

Rättslig reglering

Användning av bedömningsstöd

Av skolförordningen framgår att nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § 1 stycket § skolförordningen).

Av Skolverkets föreskrifter framgår att i ämnena svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1 ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (diarienummer 2019:563) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda bedömningsstödet vid avstämningstillfällena under både höstterminen och vårterminen. Vid varje avstämningstillfälle ska läraren utgå från Avstämning A, B eller C i bedömningsstödet utifrån hur långt eleven har kommit i sin kunskapsutveckling. (2-3 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan.)

Av Skolverkets föreskrifter framgår vidare att i ämnet matematik i årskurs 1 ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (diarienummer 2019:564) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda bedömningsstödet vid avstämningstillfällena under både höstterminen och vårterminen. Läraren ska använda den del av bedömningsstödet som avser den aktuella terminen och börja på mellannivån för varje elev. Därefter ska läraren använda bedömningsstödet utifrån hur långt eleven har kommit i sin kunskapsutveckling. (4-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan.)

Skolinspektionens bedömning

Användning av bedömningsstöd

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Det nationella bedömningsstödet i årskurs 1 i matematik och svenska ska genomföras under såväl höst- som vårterminen. Av utredningen framgår att delar av bedömningsstöden i årskurs 1 i matematik och svenska inte genomfördes vårterminen 2023. Det bristfälliga arbetet med garantin för tidiga stödinsatser innebär att det finns en risk att skolan inte uppmärksammar elever som i nästa steg kan vara i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd.

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utredning och beslut om särskilt stöd

Skolinspektionen har tagit del av skolans samtliga utredningar om elevers eventuella behov av särskilt stöd på skolan vilka uppgår till fyra stycken. I en av dessa anges enbart i vilka delar i ett ämne eleven har det svårt och att eleven riskerar att inte nå målen i ämnet. I utredningen saknas helt uppgifter om orsakerna till elevens svårigheter eller annat som utredningen visat. Det har inte genomförts andra utredningar gällande elevens stödbehov och eleven har inte haft åtgärdsprogram tidigare. Av den skriftliga dokumentationen framgår också att elevhälsan inte varit delaktig i utredningen vilket bekräftas under intervju med specialpedagog och rektor. Ansvarig lärare för utredningen uppger dock i intervju att specialpedagogen var involverad i utredningen och tillsammans med läraren beslutade om att eleven inte är i behov av särskilt stöd. Rektorn uppger i intervju att utredningen gjordes av en annan lärare än den som anmälde eleven. Rektorn bekräftar att det saknas uppgifter i utredningen om exempelvis orsakerna till elevens svårigheter att nå målen i ämnet.

Av dokumentstudier framgår att det saknas beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller att inte upprätta åtgärdsprogram för en eleven som utretts för särskilt stöd, vilket rektorn också bekräftar i intervju. Av huvudmannens inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen anges att beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram finns. Skolinspektionen har i samband med mottagandet av dessa synpunkter begärt att huvudmannen ska inkomma med kopia på beslutet men detta har inte inkommit. Istället har huvudmannen återigen inkommit med en kopia på utredningen om särskilt stöd.

Åtgärdsprogram

Skolinspektionen har i huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder tagit del av samtliga nu aktuella åtgärdsprogram, som utgör tre i antal.

Av intervju med rektorn framgår att det finns ett åtgärdsprogram som inte har utvärderats sedan februari 2023. Rektorn uppger att eleven ska få ett nytt åtgärdsprogram och att andra beslut ska fattas kring elevens skolsituation. Av inkommen komplettering i oktober 2023 gällande elevens stödinsatser framgår att eleven har ett nytt åtgärdsprogram vilket Skolinspektionen tagit del av. Av åtgärdsprogrammet framgår bland annat att eleven endast ska vistas i skolan en timme per dag och därutöver erhålla hemundervisning. Åtgärdsprogrammet innehåller inte beslut om anpassad studiegång. Det saknas vidare information om vilka ämnen som eleven inte undervisas i och vilka överväganden som legat till grund för det beslutet.

Rättslig reglering

Utredning om särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartlägningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § 1-3 och 5 stycket skollagen)

I förarbetena till skollagen betonas att det är centralt att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd och att arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilde elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. (prop. 2013/14:160 s. 25)

Beslut om åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan avseende vissa särskilt angivna former av särskilt stöd. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella

program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Beslut av en rektor får överklaga hos Skolväsendets överklagande nämnd i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § skollagen och anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. (28 kap. 16 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan en fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165 s. 293 f).

Skolinspektionens bedömning

Utredning och beslut om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller att skyndsamt utreda eleverns eventuella behov av särskilt stöd. Utredningen visar att det visserligen finns fall där eleverns stödbehov utretts i sådan omfattning att det innebär att skolan genom sitt arbete inte bryter mot författningarnas krav. Utredningen visar däremot också att åtminstone en elev inte har utretts för behov av särskilt stöd i tillräcklig omfattning för att kunna klargöra orsakerna till svårigheterna trots att behov av sådan utredning har anmälts till rektor som beslutat att starta en utredning om särskilt stöd. Skolans utredning i det fallet är till sitt innehåll knapphändig och av den skriftliga dokumentationen framgår att samråd inte skett med elevhälsan. Ansvarig lärare för utredningen har visserligen uppgett att samråd skett med elevhälsan vilket kan tolkas som att ett sådant behov förelåg i det aktuella fallet. Mot bakgrund av den skriftliga dokumentationen och uppgifter från specialpedagog och rektor anser Skolinspektionen att det visat att något samråd inte skett i det aktuella fallet. Det har inte heller framkommit att samråd med elevhälsan i det aktuella fallet skulle varit obehövt varför Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete med att utreda eleverns behov av särskilt stöd. Utan en underbyggd och korrekt genomförd utredning är det inte möjligt för rektorn att fatta ett välgrundat beslut om en elev behöver särskilt stöd eller inte. Om en elevs behov inte utreds, eller inte utreds på korrekt sätt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till, och rektorn kan inte heller bedöma om eventuella insatser som sätts in motsvarar elevens behov.

Skolinspektionen bedömer vidare att beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram inte alltid fattas för elever vars behov av särskilt stöd har utretts. Efter varje sådan utredning ska det enligt skollagen alltid fattas beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram eller beslut att inte utarbeta åtgärdsprogram. Utredningen visar att det förekommer att sådana beslut saknas trots att elever har utretts. Huvudmannen har förvisso uppgett att det i det aktuella fallet finns ett

sådant beslut men har trots upprepade förfrågningar från Skolinspektionen inte inkommit med något sådant beslut varför Skolinspektionen drar slutsatsen att det saknas ett sådant beslut i det aktuella fallet. Skolinspektionens gör därför bedömningen att rektor inte, efter avslutad utredning om särskilt stöd, fattat beslut om åtgärdsprogram eller om att inte upprätta åtgärdsprogram. Att beslut fattas även i situationer där rektor beslutar om att inte upprätta åtgärdsprogram är viktigt för att möjliggöra för berörd elev eller vårdnadshavare att överklaga beslutet om de anser att det är felaktigt.

Åtgärdsprogrammen

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utarbeta åtgärdsprogram. Avseende en elevs åtgärdsprogram framgår att eleven enbart vistas i skolan en timme per dag och att eleven därutöver studerar i hemmet. Åtgärdsprogrammet saknar ett tydligt beslut om anpassad studiegång. Det krävs en grundlig utredning samt väl avvägt beslut om anpassad studiegång för att säkerställa att eleven undervisas i de ämnen som är mest prioriterade för eleven. Av ett beslut om anpassad studiegång ska det framgå vilka ämnen som anpassats bort och vilka överväganden som legat till grund för det beslutet. Orsaken till detta är att en anpassad studiegång så långt som möjligt ska utformas för att möjliggöra förutsättningar för eleven att bli behörig till gymnasieskolans nationella program. Slutligen måste ett åtgärdsprogram och de olika delarna som åtgärdsprogrammet omfattar också vara tydliga eftersom beslutet kan överklagas av den det berör.

Bedömning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid tillsynsbesöket tagit del av 13 elevers skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurserna 1-5 från vårterminen 2023. Av genomförda dokumentstudier framgår att det i 7 av dessa 13 individuella utvecklingsplaner saknas omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i några ämnen. Huvudsakligen saknas omdömen i ämnena musik, teknik och slöjd, men det saknas även omdömen i naturorienterande ämnen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att i årskurs 1-5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 i de ämnen som eleven får undervisning i, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller betygskriterierna för årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. (10 kap. 13 § 1 stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avseende omdömena om elevens kunskapsutveckling. Utredningen visar att det i flera utvecklingsplaner saknas skriftliga omdömen i flera ämnen som eleverna undervisats i.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Österåkersbygdens friskoleförenings verksamhet vid Österåkersbygdens friskola inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Österåkersbygdens friskoleförening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att de brister som påtalas i föreläggandet allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Denna bedömning görs mot bakgrund av att eleverna fortfarande inte får den garanterade undervisningstiden i flera ämnen och att det finns brister i arbetet med att identifiera och utreda elevers stödbehov vilket innebär att elever riskerar att inte få det stöd som de behöver. Sammantaget försvårar dessa brister allvarligt förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Mot bakgrund av huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 200 000 kronor.

Mot bakgrund av att föreläggandet som meddelades den 22 februari 2023 delvis följts vill Skolinspektionen upplysa om att myndigheten i föreläggandet konstaterade att det förelåg ett allvarligt missförhållande. Det innebär att återkallelse av godkännandet kan bli aktuellt, trots att föreläggandet delvis följts, om det inom två år från föreläggandet, dvs. inom två år från den 22 februari 2023, uppstår nya allvarliga brister i verksamheten som bedöms utgöra ett allvarligt missförhållande (se 26 kap. 15 § skollagen och prop. 2021/22:45 s. 59).

Områden utan konstaterade brister

Undervisning utifrån syfte och centralt innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen redovisning framgår att lärarna har fått kompetensutveckling i att planera och bedriva undervisningen utifrån syfte och centralt innehåll i kursplanerna. Redovisningen innehåller lärarnas översiktliga läsårsplaneringar som beskriver vilket centralt innehåll som ska behandlas för varje ämne och årskurs.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 1 § skolförordningen framgår bl.a. att det för grundskolan gäller en läroplan. Av Lgr 22, del 5 Kursplaner framgår bl.a. syfte och centralt innehåll för respektive ämne.

Av läroplanen framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. (Lgr 22, avsnitt 2.8)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Österåkersbygdens friskoleförening brutit mot bestämmelserna när det gäller undervisning utifrån syfte och centralt innehåll. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elevhälsan, lärare, rektorn samt huvudmannen framgår att det för närvarande finns en elev som har längre eller upprepad frånvaro. Av inkommen komplettering framgår att elevens stödbehov har utretts på nytt samt att eleven erhållit ett nytt åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att skolan har genomfört en frånvaroutredning inom ramen för utredningen av elevens stödbehov.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om

en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Österåkersbygdens friskoleförening brutit mot bestämmelserna när det gäller att utreda frånvaro. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Delar av garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Användning av kartläggningsmaterial för förskoleklassen

Av intervju med lärarna och av inkommen redovisning framgår att den del av garantin för tidiga stödinsatser som omfattar kartläggningsmaterialet för förskoleklassen har påbörjats och det finns en planering för de resterande avstämningstillfällena. Vidare framgår det av inkommen redovisning att det har skett en överföring av resultatet av uppföljningen, i slutet av förskoleklassen respektive lågstadiet för sådant stöd som getts som extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk och matematik till de lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Särskild bedömning

I intervjuer med lärarna framkommer att det utifrån kartläggningsmaterialet samt nationella provet i årskurs 3 finns indikation på att tre elever inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper. Lärarna uppger vidare att en särskild bedömning av kunskapsutvecklingen inte har genomförts för två elever mot bakgrund av att de redan har stödinsatser. För en elev ansågs inte behov föreligga för en sådan bedömning. Rektorn uppger under intervjun att det ska genomföras en särskild bedömning med specialpedagogen den 13 september, om det finns tid till det. Av inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen framkommer att det har genomförts en särskild bedömning för den eleven som lärarna var uppgav att en särskild bedömning inte skulle göras för. Av inkommen redovisning, dokumentstudier och intervju med rektor, elevhälsan och lärare samt inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen framgår således att samtliga tre elever som har uppvisat indikation inom garantin för tidiga stödinsatser antingen har pågående stödinsatser i form av särskilt stöd, extra anpassningar eller har genomgått en särskild bedömning.

Rättslig reglering

Användning av kartläggningsmaterial för förskoleklassen

Av skolförordningen framgår att nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklass (8 kap. 2 § skolförordningen).

Av skollagen framgår att i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Särskild bedömning

Skollagen anger bl.a. att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i

1. förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och
2. lågstadiet om det utifrån användningen av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3.

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de aktuella kriterierna för bedömning av kunskaper ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd. (3 kap. 4 § 1 och 2 stycket skollagen)

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid den särskilda bedömningen, vid planering av eventuella extra anpassningar i de berörda ämnena, och vid uppföljningen enligt 4 b §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen)

Slutligen framgår även av skollagen att i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende genomförande av kartläggningsmaterialet i förskoleklass samt kravet på särskild bedömning. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Extra anpassningar samt anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen redovisning framgår att rektorn den 16 -17 mars 2023 har informerat lärarna om extra anpassningar och skollagens krav gällande när de ska anmälan till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Vidare framgår av redovisningen att skolans personal varje vecka följer upp och utvärderar de elever som har extra anpassningar. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation avseende de elever som vid tidpunkten för redovisningen hade stöd i form av extra anpassningar. Av dokumentationen gällande enskilda elever framgår vilka extra anpassningar de har, men det saknas information om hur länge anpassningarna har getts.

Av intervju med lärare framgår att det genomförs regelbundna möten med elevhälsan, där rektorn också deltar, där de har möjlighet att ta upp elever som de befärar inte kommer att nå målen eller i övrigt eventuellt behöver stödsatser. Rektorn uppger att lärarna anmäler till henne på de pedagogiska mötena som äger rum varje vecka om en elev eventuellt har behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. (3 kap. 7 § 1 stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Österåkersbygdens friskoleförening brutit mot bestämmelserna när det gäller extra anpassningar samt anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd. Huvudmannen skulle förvisso enligt

Skolinspektionens ursprungliga beslut i ärendet inkomma med information om hur länge extra anpassningar har getts för respektive elev vilket inte har skett. Skolinspektionen bedömer dock att skolan ger eleverna extra anpassningar och anmäler till rektorn om de anser att det behöver startas en utredning om särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med eleverna framgår att de känner till ordningsreglerna på skolan. Eleverna uppger att de ges möjlighet till inflytande på klassråd och skolråd som genomförs varje vecka och att de vid tidpunkten för tillsynsbesöket nyligen fått en genomgång av ordningsreglerna.

Huvudmannen har inkommit med en ny plan mot kränkande behandling för perioden 15 maj 2023 – 15 maj 2024. Vid tillsynsbesöket erhöll Skolinspektionen en komplettering av planen mot kränkande behandling där det framgår konkreta delmål och aktiviteter för skolans förebyggande trygghetsarbete.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § 1 stycket skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Slutligen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 6-8 §§ skollagen)

Av förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ordningsreglerna har utarbetats och följts upp under medverkan av eleverna. Vidare har skolan, under medverkan av eleverna, upprättat en plan mot kränkande behandling av vilken det framgår vilka åtgärder som ska vidtas för att förebygga och förhindra kränkningar samt vilka åtgärder som ska påbörjas och genomföras under det kommande året. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärdande arbete för att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen redovisning samt intervjuer med rektorn och huvudmannen framgår att skolan nu har en rutin kring anmälan av kränkande behandling till huvudmannen. Vidare framgår att huvudmannen har kännedom om de aktuella kränkningsärendena på skolan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att en rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen redovisning framgår att betygskatalogen är korrekt upprättad. De olegitimerade lärare som har satt betyg har gjort det tillsammans med en legitimerad lärare vid betygssättningen vårterminen 2023. Vidare framgår att skolan den 1 juni 2023 hade betygsmöte där samtliga lärare deltog.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bl.a. att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte

är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. (3 kap. 16 § skollagen) I 6 kap. 5 och 6 §§ skolförordningen regleras vissa situationer när undantag görs från 3 kap. 16 § skollagen och hanteringen av dessa situationer.

Beslut om betyg ska dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog och rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § 1 och 4 stycket skolförordningen). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Den eller de som beslutar om betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften istället skrivas under elektroniskt. (4 och 7 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen redovisning samt intervju med elevhälsan och rektorn framgår att elevhälsan nu består av samtliga professioner. Elevhälsan har kompletterats med specialpedagogisk kompetens samt kurator. Kuratorn påbörjade sitt uppdrag på skolan den 1 augusti 2023.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för eleverna i förskoleklassen och grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tillsynen har omfattat prövning av ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Lämplighetsprövningen har avsett både de fysiska personerna och den juridiska personen. I ärendet har skriftligt material inhämtats från huvudmannen samt Bolagsverket, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att enskilda efter ansökan får godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. (2 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt bestämmelsens andra stycke ska prövningen enligt 5 § tredje stycket, i fråga om en juridisk person, avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen. (2 kap. 5 a § skollagen)

Av skollagen framgår att en sökande inte ska anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för våld, tvång eller hot, diskriminering eller kränkande behandling eller påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. (2 kap. 5 b § skollagen)

I skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §. (26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Österåkersbygdens friskoleförening uppfyller författningarnas krav avseende insikt och lämplighet. Vidare bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har ekonomiska förutsättningar att bedriva skolverksamheten. Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen: BÅA såsom styrelseordförande, UA, AÅL, LH, TL, RO och GN såsom styrelseledamöter.

X Sofie Lindén

Beslutsfattare
Signerat av: Sofie Lindén

X Josefina Engdahl

Föredragande
Signerat av: Josefina Engdahl

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Hans-Göran Arvidsson, regionstabsjuristen Arvid Brogren och enhetschefen Sofia Lindstrand medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Ange kontorsadressen, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.